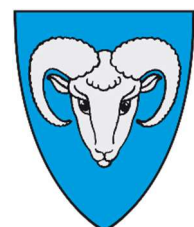

Planprogram

Kommuneplanens samfunnsdel

Versjon: Utkast på høring 12.02.2024-25.03.2024

Innhold

Innledning.....	2
1. Bakgrunn.....	3
1.1 FoU-rapporten Ny agenda for kommuneplanens samfunnsdel.....	3
1.2 Parallele prosesser.....	3
2. Formålet med planarbeidet.....	4
2.1 Tema som må vurderes i arbeidet.....	4
2.2 Kommuneplanens samfunnsdel: innhold og utforming	5
3. Arbeidsprosessen.....	6
3.1 Organisering	6
3.2 Medvirkning og involvering	7
3.3 Framdriftsplan	8

Foto:

Forside: Barn på tur. Fotograf: Gjesdal kommune

Bakside: Gilja i 1965. Fotograf: Geovekst

Innledning

Kommunestyret i Gjesdal har bestemt at kommuneplanens samfunnsdel skal revideres i denne kommunestyreperioden. (Vedtak i sak 4/24, 12.02.2024).

Dette dokumentet er en prosjektplan som beskriver hvordan arbeidet med å lage den nye samfunnsdelen skal foregå.

Dokumentet legges ut på høring i seks uker, slik at nasjonale og regionale myndigheter, samt nabokommuner og aktører i lokalsamfunnet kan få anledning til å si sin mening om saken. Når høringsperioden er over, vil innspillene bli vurdert før det blir politisk behandling av saken.

1. Bakgrunn

Planstrategien for 2023-2027 (sak 4/24, 12.02.2024) slår fast at kommuneplanens samfunnsdel skal revideres. Det er bestemt med bakgrunn i kunnskapsgrunnlaget Utviklingstrekk 2023, som inneholder status om Gjesdal kommune som organisasjon og lokalsamfunn. Nasjonale og regionale føringer, samt de lokalpolitiske valgprogrammene, er også et viktig grunnlag for avgjørelsen om å lage en ny samfunnsdel.

[Planstrategien er tilgjengelig på kommunens nettsider](#). Den inneholder mye viktig informasjon som er relevant for arbeidet med å lage ny samfunnsdel:

- Utviklingstrekk 2023
- Oversikt over planer, inkludert henvisning til den gjeldende samfunnsdelen
- Nasjonale og regionale føringer

1.1 FoU-rapporten Ny agenda for kommuneplanens samfunnsdel

I forrige kommunestyreperiode deltok Gjesdal kommune i et KS-prosjekt sammen med fem andre kommuner i Norge. Prosjektet het [Kommuneplanens samfunnsdel som lokalpolitisk styringsverktøy](#). Resultatet fra prosjektet beskrives i FoU-rapporten [Ny agenda for kommuneplanens samfunnsdel](#). Den gir noen anbefalinger som Gjesdal kommune ønsker å jobbe med å følge opp i inneværende kommunestyreperiode:

- Kommuneplanens samfunnsdel må lages i et nært samspill mellom administrasjonen og de folkevalgte i kommunen.
- Samfunnsdelen må inneholde prioriterte satsingsområder/mål som gir direkte føringer for kommunedirektørens budsjett- og virksomhetsplanlegging.
- Kommunens plansystem må fungere på en måte som gjør at handlings- og økonomiplanen (HØP) i praksis utgjør handlingsdelen til samfunnsdelen.
- Det er vesentlig at samfunnsdelen lages tidlig i kommunestyreperioden.
- FoU-rapporten anbefaler at lovverket fjerner kravet om utarbeidelse av planprogram for samfunnsdelen. I påvente av en slik lovendring bør planprogrammet forenkles.

I tråd med anbefalingene fra FoU-rapporten blir dette planprogrammet forenklet så mye som mulig. Det er likevel ønskelig å benytte det som en prosjektbeskrivelse, og dermed som et viktig verktøy for det videre arbeidet. I tråd med lovverket vil det legges ut på høring i seks uker før det skal behandles politisk. I tiden det er ute på høring vil administrasjonen starte arbeidet med å lage selve planen.

1.2 Parallelle prosesser

Gjesdal kommune er i gang med flere ulike prosjekter hvor administrasjonen, folkevalgte og lokalsamfunnet bidrar på ulike måter. Flere av disse prosjektene er relevant for arbeidet med kommuneplanen:

- Visjon og verdier
- Næringsstrategi
- Diverse interne utviklingsprosesser: «Omstilling 2035», organisasjonsplan, digitaliseringsstrategi osv.

2. Formålet med planarbeidet

I kunnskapsgrunnlaget for planstrategien vises det til flere samfunnsendringer som kan få store konsekvenser for Gjesdal kommune. Demografiske endringer (eldre aldersgrupper øker raskere enn yngre aldersgrupper, og økning av flyktninger), folkehelseutfordringer (psykisk helse og livsstilssykdommer), naturkriser (klimaendringer og tap av biologisk mangfold) og økonomiske utfordringer er blant det som trekkes fram. Det er behov for endringer i måten å jobbe på for å løse disse utfordringene. Samtidig kan vi anta at innbyggernes forventninger til det offentlige i stadig større grad avviker fra hva det offentlige har mulighet til å innfri.

Formålet med å lage en ny samfunnsdel er å få vurdert hvordan Gjesdal kommune skal jobbe framover for å håndtere disse samfunnsendringene, slik at vi skaper en kommune som er rustet til å møte fremtiden. Føringer fra regionale og nasjonale myndigheter, samt FNs 17 bærekraftsmål er også bakgrunn for planarbeidet. I planarbeidet må det bli vurdert hvordan politikken til Gjesdal kommune skal utformes for å følge opp disse føringene. Det skal også utarbeides en ny arealstrategi for kommunen. Den skal ikke være juridisk bindende, men vil gi føringer for senere arbeid med saker som gjelder arealbruk.

2.1 Tema som må vurderes i arbeidet

Gjesdal kommune spiller en svært viktig rolle, både som tjenesteyter, forvaltningsorgan og samfunnsutvikler. I planarbeidet må det vurderes hvordan følgende tema skal følges opp:

- Kommunen som arbeidsgiver, tjenesteutvikler, forvalter og samfunnsutvikler
- Aldersvennlige lokalsamfunn og barn og unge
- Folkehelse
- Natur, miljø og klima
- Samfunnssikkerhet
- Steds- og sentrumsutvikling, samt bolig- og næringsutvikling

Temaene må bli vurdert i forbindelse med utarbeidelse av en ny kommuneplan. Det skal gjøres en vurdering av hvilket plannivå temaene skal følges opp på.

I tillegg vil en vesentlig del av planarbeidet handle om *hvordan* kommunen skal jobbe med å følge opp planen og med å utføre samfunnsoppdraget, i en vurdering av følgende prosesser:

- Plansystemet
 - o Hvordan skal den nye samfunnsdelen formuleres for å kunne bli fulgt opp?
 - o Hvordan skal handlings- og økonomiplanen utformes for å fungere som samfunnsdelens handlingsdel?
 - o Hvordan kan plansystemet justeres fortløpende basert på samfunnsendringer, nye behov og ny politikk?
 - o Hvordan følger vi opp de overordna temaene/målene?
 - o Hva gjør vi med tema/mål som ikke får «nok» plass i selve plandokumentet?
- Samskaping
 - o Hvordan skal lokalsamfunnet involveres i arbeidet med å løse utfordringene?
 - o Hvordan kan kommunen jobbe for å realisere potensialet som finnes i et enda bedre samarbeid med lokalsamfunnet?

2.2 Kommuneplanens samfunnsdel: innhold og utforming

Det er ønskelig at den nye samfunnsdelen får en kompakt utforming, der kun nøye utvalgte deler får spalteplass. Det viktigste er at plandokumentet viser kommunestyrets føringer for hvordan Gjesdal kommune skal prioritere ressursbruken framover, både i arbeidshverdagen og i de årlige revisjonene av handlings- og økonomiplanen. Samfunnsdelen skal helst være et overordna dokument, og den bør formuleres på en måte som gjør at den peker på overordna satsingsområder eller tema framfor konkrete tiltak. Dokumentet bør vise hvordan det skal følges opp videre, for annen politikkutforming, organisasjonsutvikling, tjenesteyting og samfunnsutvikling. Dette kan vises gjennom ulike former for organisasjonskart, visualisering av sammenhengene i plansystemet, matriser for ressursprioritering og arealstrategi-kart.

Underveis i planarbeidet vil det være viktig å vurdere og belyse hvordan det er mulig for kommuneadministrasjonen å følge opp det som blir foreslått i den nye planen. Utover dette er det ikke behov for spesielle utredninger for å lage den nye samfunnsdelen.

3. Arbeidsprosessen

Denne kommuneplanrevisjonen består av to parallelle løp, gjensidig avhengig av hverandre.

Det første er å utarbeide et dokument som blir den nye samfunnsdelen. Det er ønskelig å forenkle og forkorte dette plandokumentet, og formulere planen på en måte som gjør den lett å vise til og bruke i framtidig politikkutvikling, tjenesteproduksjon og organisasjonsutvikling. For å sikre god forankring blant de folkevalgte, blir det prioritert å involvere kommunestyret på en god måte. Ansatte og aktører i lokalsamfunnet skal få informasjon om planarbeidet, men involveres mer aktivt i andre prosesser.

Det andre er å videreutvikle kommunens plansystem, for å sørge for helhet og sammenheng i kommunens styringsdokumenter. Kommuneplanens samfunnsdel skal rendyrkes som et overordna dokument med noen utvalgte hovedmål som skal prioriteres spesielt framover. Hvordan planen skal følges opp i arbeidshverdagen må vurderes og avgjøres i mer detaljerte planer og i hver enkelt kommunale enhet sin virksomhetsplan. Handlings- og økonomiplanen, som inneholder kommunens drifts- og investeringsbudsjett, skal videreutvikles for å fungere som kommuneplanens handlingsdel. Dette skal tydeliggjøres enda bedre framover, som en del av arbeidet med å skape helhet og sammenheng i plansystemet. I dette arbeidet er involvering av kommuneadministrasjonen viktig.

Organiseringen som beskrives her gjelder utarbeidelsen av selve plandokumentet. Arbeidet med plansystemet er et pågående arbeid, med en egen prosess og organisering.

3.1 Organisering

Rolle	Hvem?	Rapportering (når og hvordan?)
Prosjekteier	Kommunedirektøren	Månedlig oppdatering om prosjektet for kommunedirektørens lederteam (KLT).
Prosjektleder	Samfunnsplanlegger	
Prosjektgruppe	<ul style="list-style-type: none">Tore Glette-Iversen (samfunnsplanlegger)Monica Johansen Bjerkreim (rådgiver oppvekst)Åshild Steinberg Holmen (rådgiver helse og velferd)Tom Kenneth Gilje (leder utvikling)André Andreassen (næringssjef)	Det er satt av tid til et månedlig møte i prosjektgruppen. I tillegg vil det bli møter for å planlegge gjennomføring av medvirkningsopplegg.
Styringsgruppe	Kommunestyret	Styringsgruppemøter: <ul style="list-style-type: none">- 8. april (info)- 13. mai (politisk verksted)- 17. juni (info)- 16. september (sees an)

3.2 Medvirkning og involvering

Hvem (aktører og interessenter)	Hvordan sikre medvirkning og involvering?	Hvordan sikre informasjon og kommunikasjon?
Politisk	Det skal arrangeres politiske verksteder i kommunestyret, i forbindelse med målformulering.	Politiske utvalg skal orienteres om prosessen fortløpende. Det kan bli aktuelt å gjennomføre en litt grundigere prosess i enkelte av utvalgene/rådene.
Ansatte	Ansatte skal informeres om oppstarten. Medvirkning: Ansatte er involvert gjennom «Visjon og verdier»-prosjektet. Dette «oversettes» til kommuneplanarbeidet, og suppleres med eventuelt mer spisset opplegg for ledere.	Arbeidsgruppen er ansvarlige for at representanter fra de ulike tjenesteområdene kjenner til arbeidet i de tilfellene det legges opp til store endringer. Informasjon om arbeidet via Væren og kommunedirektørens halvtime. Mulig samling i forbindelse med Gjesdallederen.
Næringsliv	Innspill som gis i arbeidet med ny næringsstrategi brukes også i arbeidet med samfunnsdelen.	Nettsider og brev
Frivillige organisasjoner	Involveres gjennom arbeidet med «Visjon og verdier»	Nettsider og brev
Innbyggere	Involveres gjennom arbeidet med «Visjon og verdier»	Nettsider
Andre offentlige aktører (eksempelvis nabokommuner og fylkeskommune)	Involveres gjennom høring.	Involveres gjennom høring.

3.3 Framdriftsplan

	Mar	Apr	Mai	Jun	Aug	Sep	Okt	Nov	Des	Jan
Planprogram: høringsfrist	26.									
Internt arbeid: plansystem										
Styringsgruppe: info		8.								
Planprogram vedtak		25.								
Internt arbeid: planutarbeidelse										
Styringsgruppe: Politisk verksted			13.							
Medvirkning										
Internt arbeid: planutarbeidelse										
Styringsgruppe: Planutkast?				17.						
Internt arbeid: planutarbeidelse										
Plan på høring					29.		10.			
Internt arbeid: Kobling til HØP og ferdigstilling										
Styringsgruppe: vedtak									16.	
Oppfølging: Oppdatering av andre planer										

